

„NEM TUDOM ELKÉPZELNI, HOGY NE CSINÁLJAK KÖZÖSSÉGI DOLGOKAT”

KÖRNYEZETVÉDELMI KÖZÖSSÉG

Interjúalany:

Név nélkül (27 éves nő), Szeged

Arra szeretnék kérni, mesélj a családról, környezetedről!

Család... Hagyományos családról van szó, apa, anya együtt élnek, van egy bátyám. Abból a szempontból meg nem hagyományos, hogy apa politikus, anya meg közgazdász. Most meg tanár. Közgazdaságtant tanít a gimiben. A gimiben, otthon.

Hol laktatok?

Orosházán. Ők még most is ott laknak.

Te most már tartósan ideköltöztél?

Még mindig otthonomnak nevezem Orosházát, de most már az egyetem óta eltelt... Hét, már nyolcadik éve lakom Szegeden. És azóta mindig itt laktam Szegeden, sosem költöztem el, nem mentem albérletről albérletre. Szóval ezt most már tekinthetem otthonnak.

Mennyire volt jellemző a családdra, hogy társaságba járnak?

Nem volt nálunk soha nagy vendégjárás, de azért fogadtak vendégeket. Olyanok voltak, hogy családi szalonasütések, nagy banzáj, vagy apa barátai jöttek kártyázni, meg ilyen névnapozások... De olyan nagyon nem, mondjuk házibulikat nem tartottak.

Tartoztak-e valamilyen formális közösséghez a szüleid?

Hát apa igen. Nem tudom pontosan, de talán a kilencvenes évek közepétől kezdve a párt az egy elég erős közösség. Anya meg... Hát, nem annyira, anya nem.

És te, jártál-e gyerekkorodban szakkörre?

Ja, mindig. Jártam úszni, úgyhogy az úszó egyesület már eleve. Éveken keresztül jó volt a csapat. Aztán jártam rajzszakkörbe, akkor egy időben egy ilyen... DÖK (*diákönkormányzat – a szerk.*), nem voltam tag, de beszálltam ott kicsit a munkába. Meg hát a kocsmahaverok, az is egy fix közösség volt egy jó pár éven keresztül.

Tartod-e a kapcsolatot velük?

Néhány emberrel tartom. Bár a kocsmatársaság egészen megszűnt, miután elkerültem Szegedre. Nem rögtön, de úgy szépen lassan leépült. Most már háromhetente vagy havonta járok haza, akkor meg nem az az elsődleges, hogy elmenjek a kocsmába... Meg nincs is rá idő.

Az úszást miért hagytad abba?

Mert egy szint után az ember látja, hogy most érdemes-e tovább versenyszerűen edzeni – mert mi olyan csoport voltunk, ahol versenyszerű edzés folyt – látod, hogy vagy-e olyan sikeres, hogy felnőtt kategóriában menjél tovább országosra, vagy látod, hogy nincs sikerélmény, meg semmi extra. Meg hát a többiek is abbahagyták. Nem került ki közülünk nagyon profi úszó, és akkor szépen lassan 14-15 éves korunkban mindegyikünk azt mondta, hogy elég volt.

Ez a kapcsolat is megszűnt, vagy működik még?

Hát, részben összejártak a közösségek, mert akivel abban a csapatban jóban voltam, azok... Mondjuk kocsmában is összejártunk, meg egyetemen évfolyamtársam volt az egyik srác... Szóval, nyomon követjük egymás életét.

Most milyen közösségeknek vagy a tagja?

A Védegyletnek. Ez ilyen furcsa, mert a szegedi csoport, az egy közösség – meg van a pesti csapat, ami egy másik, és most már egy ideje oda a pestiekhez is szoktam menni. Illetve hát vannak az ilyen szervbiz találkozók, amikor a pesti központi csapat összejön, és most már oda is szoktunk járni. De az teljesen más, mint a szegedi. Aztán meg van a thai chis csapat, meg a munkahelyi közösség. Hát, az egyetemi barátok... Szakkoli – szakkolis voltam végig egyetem alatt – az egy halódó közösség most. Már nem nagyon járunk össze.

Addig tartott, amíg egyetemisták voltatok?

Igen. Virtuális közösségként létezik, van egy levelezőlistánk, azon van mozgás, meg tudunk egymásról, ki mit csinál, de a legtöbb ember elment Pestre, vagy akárhova. És ez is ilyen távolsági okok miatt... De lehet, hogy ha itt lennénk Szegeden, akkor sem találkozoznánk annyit.

Ezek közül a közösségek közül melyiket tartod a legmeghatározóbbnak az életedben?

A Védegylet egyértelműen, mert ott van egy közös célunk. Mert a thai chi közösség olyan szempontból másfajta közösség, hogy ott mindenki magáért van, a thai chit mindenki magáért csinálja, csak együtt haladunk ezzel a csoporttal – de abba, mint közösségbe nulla energiát fektetek. A Védegyletbe, oda kell energiát fektetnem.

Beszéljünk egy kicsit a Védegyletről, inkább talán a szegedi csoportról!

2005 óta létezik, ha jól emlékszem. Mármost... Hát, legkorábban szerintem István 2003-ban kezdett el tevékenykedni, akkor is volt már egy szegedi csoport, de ez igazából csak István volt, úgyhogy ezt talán még ne nevezzük csoportnak. 2005 januárjában volt a legelső nagyobb találkozó. Én utána rögtön kimentem Spanyolországba 5 hónapra, tehát a kezdetekkor nem voltam itt, azóta vagyok benne. Nem lehet tudni, hogy hányan vagyunk. Nincs ilyen, hogy tagság, nálunk olyan, hogy tagkönyv nem létezik. Levlistán vagyunk, nem is tudom, hasraütésre úgy tizenöten, de ebből most kábé öten írunk rend-

szeresen, tehát most nagyon kis mikro lett a közösség. És hát van a holdudvar, ami végül is informálisan szerintem a közösséghez tartozik. Például Ádám (*az interjúalany barátja – a szerk.*) is benne van, olyan emberek, akik hivatalosan nem Védegyletesek, de azért ott vannak rendezvényeken, segítenek. Tehát mondjuk 15-20 ember.

Milyen gyakran vannak rendezvények? Milyen a részvétel?

Általában igazodunk az iskolai évhez. Magyarán nyáron nincs semmi. Ha sikerül, akkor csinálunk filmklubot, félévenként, kéthetente. Aztán most úgy tűnik, hogy idén lesznek egyéb estek, beszélgetős estek is. Talán azok is kéthetente, de ebben nem vagyok biztos, lehet, hogy havonta. Teljesen változó, hogy mennyien vagyunk. Ha ilyen divatosabb témájú filmet vetítünk, akkor ott vannak hatvanan, aztán a filmvetítés után elhúznak negyvenöten.

Milyen motivációból csatlakoznak emberek a csoporthoz?

Fogalmam sincs. Nem tudom, talán akkor, ha egyéni szinten eljutnak oda, hogy már úgy érzik, valamit csinálniuk kell, valamit csinálni akarnak. De egyébként nem tudom.

Kialakult-e informális, személyes kapcsolat a tagok között? Vannak-e domináns, vezető személyek?

Hát alakultak ki barátságok. Mondjuk annyira nukleáris ez a csapat jelenleg, hogy igazából nincsenek ilyen nagyobb csoportok. Most én egy kicsit kihúzó, mert kábé egyedül vagyok csaj, a fiúk azok egy kicsit többet szoktak találkozni, mondjuk kocsmázni, meg ilyenek. Nem azért, mintha engem nem hívnának, csak én az utóbbi időben – tavasz, nyár folyamán – megpróbáltam kicsit tehermentesíteni magam a Védegylettől. Úgyhogy én ezekben nem voltam most benne, de vannak olyan srácok, pl. D. Laci, ő mondta, hogy barátokra talált itt a Védegyletben. Nem tudom, jó kapcsolatban vagyunk, meg... Nem csak a Védegylettről szokott szó lenni. Nem tudunk úgy beszélgetni, hogy most akkor csak a napirendi pontokról vitázunk. Nem mondom, hogy mindenki a közeli barátom, meg legegységjobb barát, de szerintem informális kapcsolat is van köztünk. De olyan ember nincs, akit itt ismertem meg. Szerintem már majdnem mindenkit ismertem valahonnan.

Hogyan szerveződött a csoport?

Szerintem volt olyan, aki formális indíttatásból kereste meg. Vannak is. Most is jött egy srác augusztusban. Írt Istvánnak, hogy most költözik Kaposvárról Szegedre, és szeretne becsatlakozni. Még nem tudjuk, hogy mi lesz belőle, de eljött az egyik alkalomra.

Milyen témákról szoktatok beszélgetni? Politizáltok?

Hát a közügyek meg a politika egy kicsit összecúsúszik a tevékenységgel. Ez simán belefér, hogy elkezdünk ilyenekről beszélni. Általában, ha helyi ügyekről van szó, akkor az önkormányzat szidása egy gyakori téma. Hát, sportról, most volt az olimpia, István meg Gyuri nagy rajongók, és akkor mindig kivesézik, hogy mi hogy volt. Nyaralás, csajok, pasik, ilyenek.

Van-e domináns, véleményformáló tagja a közösségnek?

Vannak. Igen, nálunk ez mindig problematikus, mert nincsenek lefektetett szabályok, hogy most akkor mikor van egy dolog eldöntve. Ez már kezdődik egy találkozó megszervezésénél. Valaki felveti, hogy legyen egy találkozó, és akkor mindenki bedobja, hogy neki mikor jó. Persze sosincs olyan időpont, ami mindenkinek jó, és akkor most mi van, hogyan döntünk? Egyszer csak valaki kérdésfeltevés formában megfogalmaz egy javaslatot, és ha a többiek nem ellenkeznek, akkor az lesz. Általában aki felteszi ezeket a javaslatokat, azt mondanám én véleményvezérnek, akire hallgatnak, meg nem mondanak neki ellen. Ő sem mondja, hogy akkor most úgy lesz, csak így kérdés formájában fölteszi, és akkor lesz valami.

Ez a döntéshozatali mechanizmus érvényesül a konkrét szervezési kérdésekben is?

Elég gyakran igen. Az ilyen nagyon operatív dolgoknál, ott mindig – legalábbis én úgy érzem – van egy kis konfliktus, amikor nagyon operatívak akarunk lenni. A pont végződésű mondatok nekem nem mindig szimpatikusak... Mert azzal leszögezzük a dolgokat.

Milyen csatornákon kommunikáltok még?

Internet, levlista, ha sürgős dolgok vannak, akkor telefon meg személyesen. Gyakoriak a személyes találkozások.

Milyen gyakran találkoztok?

Ez hektikus teljesen. Amikor vannak ügyek, akkor gyakrabban. Meg az is, hogy ki találkozik. Amikor helyi ügyekben intézkednek, önkormányzatnál, meg ilyen helyeknél, akkor István meg Gyuri mondjuk minden nap találkoznak, és megbeszélik a teendőket. Ilyen nagy Védegyletes találkozó Szegeden már régen nem volt, utoljára tavasszal. Az most már nagyon érik. Van, mikor hetente, van, mikor havonta, van, mikor naponta – hát ilyen változó ez.

Mennyire ítéled sikeresnek a szervezet működését? Mennyire érte el a kitűzött célokat?

Szerintem az már talán sikerként könyvelhető el, hogy egyáltalán még létezőnk, tekintve azt, hogy olyan célokat... Igazából, nem is fogalmaztunk meg magunknak célokat, amikor elkezdtük! Csak inkább, inkább olyan ügyek vannak, meg témák, amikben úgy érezzük, hogy egyszerűen nem lehet nem cselekedni, nem tehetjük meg azt, hogy nem teszünk semmit. Ebből egy nagy frusztráció is fakad, mert mindig csak begyűjtjük ezeket az infókat, hogy mi az, amivel tenni kéne valamit, akár aktívan, akár valami ellenében, és szerintem nagyon kevés dologban vagyunk sikeresek. Jellemző ránk ez az önirónia, hogy sosem értékeljük túl a tevékenységünket, de az siker, hogy nem esett szét a csapat. Mondjuk most is valamilyen szinten egy válságban vagyunk, mert a levlistánk tagjainak a nagy része nem ír már hónapok óta, úgyhogy egy-egy emberen múlnak a dolgok. De szerintem most úgy tűnik, hogy ezt meg tudjuk oldani. Lelkesedés még mindig van bennünk...

Kapcsolatot tartotok-e más szervezetekkel?

Igen. Például a SZIN kapcsán, a Tudatos Vásárlókkal. Aztán van a zöld szervezeteknek egy mozgalomlistája, azon szerintem többen is rajta vannak, én konkrétan nem, de a Védegylet mint egyesület szinte az összes nagyobb civil környezetvédő szervezettel kapcsolatban van.

Elsősorban az országos Védegyletről van szó?

Elsősorban az országos Védegyletre gondolok, de – mondom, ebben nem vagyok biztos – István, Gyuri, D. Laci is rajta vannak biztosan ilyen listákon. Helyben? Hát, helyben annyira nem. A Csemetét azt tökellenek tartjuk – már elnézés a kifejezésért – de szóval nem... Azokban az ügyekben, amikben kellene, nem nagyon állnak ki, nem nagyon mutatkoznak. Szóba állunk velük, nem arról van szó, csak nincsen velük olyan komolyabb kapcsolat.

Van-e valamilyen kapcsolat a várossal?

Hát a várossal van... Hát ez a folyamatos cseszegetés.

Ki konfrontálódik kivel?

Hát inkább mi velük. A Védegylet több ügyben is bejelentkezett mint ügyfél, véleményezési joga van, meg el kell hívni tárgyalásokra. Véleményeztünk egy integrált városfejlesztési stratégiát, meg én nem is tudom, mit még. Látszat-együttműködés van. Az önkormányzat szeretné, hogyha mi mint civil szervezet megjelenünk, és ők ezt fel tudják használni, hogy ők milyen jól egyeztetnek. De közben meg folyamatosan megy a levelezés arról, hogy hol nem veszik figyelembe a véleményünket, vagy nem értesítenek ki időben dolgokról. Tehát ez nagyon konfliktusos.

Mennyire tudtok szakmailag kompetensen hozzászólni a városi ügyekhez?

Igazából az a véleményünk erről, hogy bárki szakértő, tehát bárki hozzászólhat ezekhez a stratégiákhoz, hogyha belegondol, meg elolvassa. De ha akarjuk, akkor meg tudjuk indokolni, hogy miért vagyunk mi szakértők. Van köztünk egyetemi tanár, mérnök, kertésztechnikus, én közgazdász vagyok, tehát ha akarunk, akkor fel tudunk úgy is tűnni, mintha egy nagyon szakértő testület lennénk. Nem akarunk így feltűnni. Ha muszáj, ha erről van szó... Ha belegondolok, én úgy emlékszem, hogy mikor ilyen véleményt beadtunk, akkor csak annyit írunk oda alá, hogy Védegyelet Szegedi Csoport, tehát semmit, hogy milyen titulus.

Mennyire tartod fontosnak a helyi társadalom szempontjából a tevékenységeket?

Hát nem tudom... Biztosan fontos. Nem szoktam ezen nagyon gondolkodni. Az, hogy egy filmklubot megszervezünk, hogy milyen hasznossága van annak, fogalmam sincs. Biztos hasznos, hogy egyáltalán lehetőség van bekapcsolódni, meg ha keresztülviszük a dolgokat. Látja az önkormányzat, hogy van egy-két ilyen figyelő szervezet, aki miatt nem lehet minden disznóságot megcsinálni. Ilyenekre tudok gondolni. Nagyon nem egyértelmű számomra, hogy ha egy filmklubot megszervezek, akkor azzal kiben mi indul el, és lesz-e annak valami foganatja.

Melyek azok az értékek, amelyek mentén úgy érzed, hogy csatlakoznod kell egy ilyen jellegű szervezethez?

Hát, nekem olyan a hozzáállásom igazából, hogy nem tudom nem csinálni. Nem érezném teljesnek az életemet, ha csak a saját dolgaimmel foglalkoznék, akár saját belső lelki fejlődésről van szó, akár munkáról, vagy családról. Nem, nem tudom elképzelni, hogy ne csináljak közösségi dolgokat, mert egy csomó mindent nem lehet csinálni egyedül, meg nem csinálja meg helyetted senki. Az önkormányzat sem azt a funkciót látja el, amit el kéne. Úgyhogy ez nekem ilyen muszáj-dolog, meg hát látom, meg vannak az információk, hogy hol lenne szükség segíteni, és akkor úgy érzem, hogy muszáj csinálni. Most a Védegyeletben próbáltam min-

dent leépíteni tavasszal és nyáron, de aztán csak visszamásztam bele, mert nem volt, aki csinálja.

Mennyire próbálsz bevonni a barátaidat, kollégáidat a közösségbe?

Mostanában ezzel kapcsolatban kezdek kicsit változni, mert régebben semmit, senkit, abszolút semmit nem agitáltam, nem is árultam el, nem is tudták. Mondjuk munkahelyen, baráti körben volt olyan, hogy az egyik barátnőm mondta, hogy hú, hallottam-e már a Védegyuletről, mert olyan jó, és hogy be akar lépni, és akkor én mondtam, hogy hát, fél éve már ott vagyok, csak nem mondtam... Most egy kicsit ez már változik. Munkahelyen is, közvetlen munkatársaimnak is mindig elmesélem, mi van éppen a Védegyületben, meg mit csinálok. De agitálni – továbbra se agitálok senkit. Mert nem lehet – meg szerintem nem is jó – az emberek nem veszik jó néven. Ezek ilyen kényes dolgok. Mert úgy tűnik, mintha én számon kérném az embereken, hogy ők mért nem, hogy szabadidejüket miért nem áldozzák fel ilyen tevékenységek oltárán.

Volt-e már konfliktusod a környezetben valakivel a közösségi aktivitás miatt?

Szülőkkel. Igen-igen, nekik a Védegyület az ilyen ambivalens... Kicsit mindig összehúzzák a szemöldöküket, ha kimondom azt a szót, hogy Védegyület. Igazából szerintem örülnek neki, hogy csinálok, de folyamatosan kritika alá veszik ezt az egész dolgot. Most már nem látják, hogy mennyi időt töltök vele, meg egyáltalán mit csinálok, de ha szóba kerül, azért mindig van egy kis vita arról, hogy hát... nem értenek vele egyet.

Ismersz-e valakit személyesen a város döntéshozói közül?

A munkám során rendszeresen szoktam találkozni városvezetőkkel, mondjuk az alpolgármesterrel. A városvezetési iroda vezetője szokott még jönni ülésekre, vele voltunk Münchenben, szakkiállításra is. Három napig együtt voltunk csoportban... Ennyire személyes.

Ki tudnád használni ezeket a kapcsolataidat?

Nekem ez nagyon gáz lenne. Legalábbis úgy gondolom. Emiatt soha nem is megyek el ilyen lakossági fórumokra, meg ilyenekre, mert ezt gáznak érzem. Ez egy elég konfliktusos dolog, hogy a munkahelyemen dolgozok egy bizonyos munkakörben, és mellette meg ugyanakkor rohadtul kritizálom a munkájában. Ez még nem lejátszott kör nálam. Úgy érzem, hogy az lenne a legkorrektebb, ha megmondanám neki, hogy én márpedig ezt így és így gondolom, és az én munkámban őt mint embert el tudom fogadni abszolút, de jó lenne, ha el tudnék menni lakossági fórumra és ott el tudnám mondani a véleményem, csak erre még nem vagyok képes.

Van-e konkrét ötleted, javaslatod, ami segítene a városi problémák megoldásában?

Hát... Biztos lenne... De ez így annyira tág... Biztosan lenne, de most nem tudok így hirtelen konkrétumot mondani... Ha rá lennék állva az ügyre, mondjuk, akkor a biciklizést – mert ugye nap mint nap biciklizek én is, és látom, hogy hol vannak a gázos szituk. Mondjuk abban persze hogy lenne javaslatom, hogy mit vagy hogy kéne csinálni, vagy hogy nem kéne csinálni.

Előfordult már, hogy ötletedet, javaslataidat megpróbáltad valamilyen formában kommunikálni?

Nem. Azért, mert szerintem nem ez a legjobb formája az érdekérvényesítésnek. De most gondolkodok azon, hogy belépek a kerékpáros klubba. Azért is, mert hogyha biciklizünk Szegeden, akkor az egy jó érdekérvényesítő szervezet. Meg gondolom, hogy ott benn, ott van fórumuk, zajlanak már beszélgetések, és úgy gondolom, először megkeresem a szövetségeket, azokat, akik hasonlóan gondolkodnak, együtt így többet lehet elérni, meg egyáltalán tájékozódni kéne, hogy mik a nyitott kapuk. Mik azok, amik már eleve megvalósulnak, mert akkor nincs értelme tépni a száinkat...

Melyek azok a területek, amelyekre a város érdekében szerinted több forrást kellene biztosítani?

Nem is a forrásról van szó elsősorban, hanem az információról. Az a baj a városvezetéssel – és ez nem csak ennek a városvezetésnek a baja, hanem általában így működnek most a dolgok, szerintem bármelyik városban –, hogy néhány ember, néhány „szakértő” találja ki a fejlesztési koncepciókat, plusz azok a vállalkozók, akik megjelennek a városban, és ajánlanak valamit. Ezek alakítják az egész városnak a jövőjét, a nagy fejlesztések, az összes koncepció tulajdonképpen néhány embernek az agyából pattan ki. Az lenne jó, ha az megvalósulhatna, hogy ebbe időben közösségek és egyének is bekapcsolódhassanak. Tehát ilyen részvételi várostervezés legyen. Erre aztán tényleg lehetne pénzt fordítani, de igazából a szándék lenne a fontos, hogy az meglegyen. Mert most folyamatosan abból vannak a konfliktusok, hogy kitalálnak valamit, és akkor már régen ki van találva, meg folyamatában van a dolog, amikor mi egyáltalán tudomást szerzünk róla. És akkor persze folyamatot megakasztó zöldek vagyunk, meg akadékoskodók, de hát egyszerűen a kitalálás annyira partikuláris, ha ott nincs éppen akkor egy ember, aki azt a fajta gondolkodást beleviszi, amit mi szeretnénk, akkor az úgy nem lesz olyan.

Szerinted hogyan kellene megvalósulnia egy közösségi döntéshozatalnak?

Erre már vannak technikák. Most konkrétan? Ez eleve egy időigényes folyamat lenne, de már vannak városok, ahol ez működik. Nagyon sok fórumot kellene csinálni, népszerűsíteni azt, hogy az emberek vegyenek részt a közösségüknek a tervezésében. De hát mondjuk egy ilyen nagyon durván passzvizált közösségben nem fog az embereknek maguktól eszükbe jutni, hogy én szólhatnék valamit, gondolkodhatnék, lehetne valami ötletem, hogy mi legyen városi szinten. Mert egy lakótelepen, azt el tudom képzelni, hogy gondolkodnak abban, hogy legyen-e játszótér, de nem csak abban kéne gondolkodni. Fórumok, több információ, használható honlapok, meg időben elkezdni a tervezést.

*Hány embert mozgatna meg az, ha lehetősége lenne beleszólni a döntéshozatalba?
Mennyire érdekelné az embereket?*

Nem tudom, ez attól függ, hogy milyen útvonalakon vannak elérve. Mondjuk, ha egy kisgyerekes családot úgy szólítunk meg, hogy a gyereke jövőjéről van szó, hogy milyen városban nő fel, akkor lehet, hogy felkapja a fejét. Szerintem mindenki rá tudna jönni arra, hogy miért fontos neki. Ez nyilván nem érdeke senkinek, hogy erre pénzt költjön, hogy népszerűsítsük a részvételi tervezést. El tudom képzelni azt is, hogy nagyon sokan rákapnának erre, mint ahogy Nyugat-Európában már tök természetes, hogy valaki egy vagy két ilyen civil szervezetnek a tagja, és rendszeresen önkéntes munkát végez. Tehát el tudom képzelni, hogy lesz egy ilyen idő, csak nem tudom, mikor...

Hári Péter